Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi
Viite: LVVU/115714/2026

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaoston lausunto Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n lähijunaliikenteen Kehäradan varikkoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Kaupunkiympäristölautakunnan lupajaosto toimii Vantaan kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisena ja terveydensuojeluviranomaisena ja lausuu Pääkaupunkiseudun Junakalusto Oy:n lähijunaliikenteen Kehäradan varikkoa koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavaa.

Purot, norot, lähteet, pohjavesi

Arviointiohjelman vaihtoehdossa 1 Petaksen hankealueen läpi virtaa pohjoiseteläsuunnassa Radioasemanoja, joka virtaa edelleen Mosapakanoja-puroon (nämä purot olivat aikaisemmin Kynickenojaksi nimetyn puron sivuhaaroja). Mosapakanoja laskee Myllymäenojaan ja edelleen Espoon Pitkäjärven kautta Espoonjokeen.

Vantaan pienvesiselvityksen päivityksessä luonnontilaisiksi tai luonnontilaisen kaltaisiksi uomapätkiksi (luokka 1) luokiteltiin kaksi maastossa kartoitettua Kynickenojan metsäistä osuutta. Näistä pohjoisempi, Grankullan purolaakson mutkitteleva osuus virtaa edustavan kostean runsasravinteisen saniaislehdon halki. Uoman ympäristössä on vanhoja tervaleppiä ja runsaasti lahopuuta. Maastokartoituksissa osuudella havaittiin huomionarvoisia puroympäristön lajeja, kuten kotkansiipi, kevätlinnunsilmä ja käenkukka. Kynickenojan eteläisempi Tallimäen purolaakson luokan 1 osuus on tuoreessa lehdossa ja paikoin kosteassa saniaislehdossa virtaava jyrkästi mutkitteleva osuus, jonka ympäristössä on runsaasti lahopuuta (Vantaan pienvesiselvityksen päivitys 2023, Sitowise).

Vantaan virtavesiselvityksen mukaan Kynickenoja on paikallisesti arvokas savimaiden puro. Alueella puro voi vielä luontaisesti tulvia metsänpohjan tulvatasanteille, joiden kasvillisuus on selvästi ympäröivää kangasmetsää rehevämpää. Puronvarressa kasvaa lehtipuuvaltaista saniaiskorpea. Alueella esiintyy myös edustavaa kääpälajistoa. Grankullan alue sijaitsee kilometrin alavirtaan noin 40 hehtaarin Keimolan Isosuosta, joka on laajin pääkaupunkiseudulla säilynyt suo. Grankullan purolaakso on osa Isosuolta etelään suuntautuvaa purolaaksoa, ja Grankullassa puro on säilynyt alkuperäisessä uomassaan ja myös sitä varjostava rehevä, metsäinen purokäytävä on säästynyt hakkuilta. Grankullan purolaakso on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi luontotyypiksi (havumetsävyöhykkeen turvemaiden latvapurot). Grankullan alueella purolle on luonteenomaista se, että uomassa on kohtuullisen paljon vesisammalta, jota kasvaa monin paikoin myös liekopuissa. Kostean purolaakson kasvillisuus on paikoin erittäin rehevää (muun muassa

maariankämmekkää, kotkansiipeä, tervaleppää ja rentukkaa). Grankullan alue on suurelta osin lehtokorpea, joka on alueen eteläosassa paikoin lehtipuuvaltaista lähdelehtokorpea (eteläisessä Suomessa äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi). Purokäytävässä on paikoin varsin runsaasti lahopuuta. Alueella on runsaasti lähteisyyttä, joka ilmenee erityisesti laajoina kosteina tihkupintoina mainitun lähdelehtokorven alueella etenkin purolaakson lounaiskulmassa. Purolaakson eteläosassa on myös muutamia pieniä, Vantaalla harvinaisia kirkasvetisiä allikkolähteitä. Lähdevaikutuksen ansiosta merkittävä osa Kynickenojan alivirtaamasta suotautuu puroon nimenomaan Grankullan metsäiselle vielä rakentamattomalle alueelle. Sen sijainti Kynicken peltoaukeiden ja Isosuon välissä korostanee alueen merkitystä etenkin metsäelinympäristöjen lajien kulkuväylänä (Janatuinen A., Vantaan virtavesiselvitys 2010–2011).

Arviointiohjelman mukaan hankealueen kautta virtaava Radioasemanoja siirretään hankealueen länsipuolelle. Radioasemanojan siirtoon tulee hakea vesilain (587/2011) mukaista lupaa. Vesilain 3 luvun 2 §:n kohdan 8 mukaan vesitaloushankkeella on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä, ja tämä muutos vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen.

Mosapakanojassa (aikaisemmin nimellä Kynickenoja) on Grankullan purolaakson eteläosassa laaja Grankullan lähteikköalue (joka on luonnontilaista tai luonnontilan kaltaista) sekä Kynicken tilasta lounaaseen luonnontilainen Kynicken tihkupintalähde (Janatuinen A., Vantaan virtavesiselvitys 2010–2011). Hankealueen koillisosassa, suunnitellun Petaksen aseman länsipuolella oleva Petaksen lähde on arvokas luontokohde (Ympäristökeskus 2020). Lähteen luonnontilaisuus tulee arvioida. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen säädetystä kiellosta, jos lähteen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

Suunnitellun Petaksen aseman länsipuolella on myös mutkitteleva, noin 160 metrinen noro, jonka ympäristössä kasvaa hiirenporrasta, metsäalvejuurta, metsäkortetta, suo-orvokkia. Noro on vesilain 2 luvun 11 §:n mukainen luonnontilainen noro, jonka luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen säädetystä kiellosta, jos noron suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Lisäksi noron lähiympäristö on metsälain 10 §:n erityisen tärkeää elinympäristöä (FCG 2020).

Arviointiohjelman vaihtoehdossa 2 Keimolan hankealueen kautta virtaa paikallisesti arvokas, savimaiden puro, Jelmusanoja. Hankealueen osuudella uoma virtaa Keimolan purolaaksossa, joka on virtavesien arvokasta elinympäristöä (Janatuinen, A. Vantaan virtavesiselvitys 2010–2011). Jelmusanoja laskee noin 1,3 km:n päässä Vantaanjoen pääuomaan, joka on Natura 2000-aluetta. Arviointiohjelman mukaan Jelmusanoja on suunniteltu putkitettavaksi hankealueen kohdalla. Jelmusanojan putkitukseen tulee hakea vesilain mukaista lupaa. Vesilain 3 luvun 2 §:n kohdan 8 mukaan vesitaloushankkeella on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä, ja tämä muutos vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää huolellisesti ja kattavasti varikkojen sekä yhdys- ja kääntöraiteiden vaikutukset lähteisiin, noroihin, puroihin ja Vantaanjokeen. Vaihtoehdossa 2 savimaalla tehtävien kaivuutöiden vaikutukset vesistöihin tulee arvioida. Mahdollisten happamien sulfidimaiden esiintyvyys tulee selvittää. Työmaavesien hallintasuunnitelma tulee tehdä myöhemmässä vaiheessa ennen hankkeen toteutusta. Vaikka kumpikaan suunniteltu varikkoalue ei sijaitse pohjavesialueella, tulee arvioinnissa kuitenkin selvittää hankealueiden ja niihin liittyvien rakentamisalueiden vaikutuspiirissä sijaitsevat käytössä olevat yksityiset talousvesikaivot sekä arvioida hankkeen vaikutukset niiden talousveden laatuun ja riittävyyteen.

Luonto

Vaihtoehdossa 1 junavarikkoalue sijoittuu metsäalueelle, jossa on luontoselvitysten perusteella huomattavan paljon erilaisia luontoarvoja. Junavarikkoalue muun muassa hävittäisi yhden ja halkaisisi kahtia toisen Vantaan oloissa huomattavan laajan yhtenäisen ja luonnontilaisuudeltaan vain vähän heikentyneen korpialueen. Korpialojen ympärillä on muun muassa runsaslahopuustoista kangasmetsää. Lahopuujatkumo on hyvä, ja alue on laajalti rajattu uhanalaisen lahokaviosammalen ydinalueeksi.

Yhtenäisen ja parhaimmillaan luonnontolaisen kaltaisen korpi- ja kangasmetsäkokonaisuuden alueelta on tunnistettu useita uhanalaisen ja tiukasti suojellun liito-oravan elinympäristöjä. Samaiselle metsäalueelle on myös rajattu arvokas metsälinnustoalue. Niin ikään metsän, etenkin sen itäosan, on todettu olevan hyvää saalistusaluetta lepakoille. Havaintoja on viiksisiipoista ja pohjalepakosta. Alueella liikkuu myös suurempia eläimiä, kuten kauriita. Metsäalue tarjoaa isoille eläimille rauhallisen ja turvallisen liikkumisreitin Hämeenlinnanväylän länsipuolella.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää VE1:n mukaisen varikkoalueen ja sen rakentamisen vaikutukset sekä varikkoalueen alle jääviin että sen ulkopuolisiin luontoalueisiin. On tarpeen selvittää, mikä vaikutus junavarikolla oheistoimintoineen olisi alueen metsälinnustoon ja lepakoihin. Alueelle on osoitettu niin itä-länsi- kuin pohjois-eteläsuuntaisia ekologisia yhteyksiä. Minkälaisen estevaikutuksen VE1:n junavarikko toisi kauriiden kaltaisille isoille eläimille, ja mikä vaikutus VE2:n yhdysradalla olisi itä-länsisuuntaisiin ekologisiin yhteyksiin ja mahdollisuuksiin parantaa jo valmiiksi olevaa heikkoa tilannetta? Varikkoalue pirstaloisi yhtenäistä liito-orava- ja lahokaviosammalaluetta. On siten tarpeen myös arvioida, mikä junavarikon ja yhdysradan vaikutus olisi Petaksen alueen liito-orava- ja lahokaviosammaltilanteeseen ja laajemminkin näiden kahden lajin suojelutasoon Vantaalla.

Melu ja tärinä

Arviointiohjelman mukaan alle 50 metrin etäisyydellä hankevaihtoehdoista sijaitsee 10 asuinrakennusta. Alle 100 metrin etäisyydellä sijaitsee yhteensä 71 rakennusta, joista 34 on

asuinrakennuksia, kolme liike- tai julkisia rakennuksia ja 34 muita rakennuksia. Asuinrakennuksia sijaitsee molempien varikkoalueiden läheisyydessä sekä yhdysradan varrella. Vaihtoehdossa 2 herkät kohteet sijaitsevat yli 200 metrin etäisyydellä varikkoalueesta ja yhdysradasta.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee selvittää kattavasti varikkojen sekä niihin liittyvien oheistoimintojen vaikutukset meluun, tärinään ja runkomeluun, etenkin kun toiminta on ympärivuorokautista. Selvityksissä tulee huomioida asuinrakennusten lisäksi myös herkät kohteet sekä virkistykseen käytettävät alueet ja luontoympäristöt. Tarkastelun tulee kattaa varikkoalueet sekä kaikki toimintaan liittyvät uudet raiteet, yhdys- ja kääntöraiteet sekä vaihteet ja muut toimintaan liittyvät melu-, tärinä- ja runkomelulähteet vaikutusten todellisen leviämisen perusteella.

Varikon oman toiminnan sekä muun liikenteen (ml. lentomelu) aiheuttaman yhteismelun lisäksi tulee arvioida varikon toteuttamisen aiheuttamaa muutosta ääniympäristöön, kuten sitä, aiheuttavatko varikko ja siihen liittyvät toiminnat melutason ohjearvojen ylittymistä tai olemassa olevien ohjearvojen ylitysalueiden laajentumista.

Ulkomelun lisäksi tulee arvioida asuinrakennusten sisätiloihin kohdistuvia melu-, tärinä- ja runkomeluvaikutuksia, kuten sitä, aiheutuuko varikon toiminnasta riskiä sisämelun ohjearvojen ylittymiselle, unta häiritseviä hetkellisiä enimmäisäänitasoja tai riskiä tärinän ja runkomelun suositustasojen ylittymiselle.

Lisäksi selvityksessä tulee arvioida ja määrittää melu-, tärinä- ja runkomeluhaittojen ehkäisemiseksi tarvittavat toimenpiteet.

Ympäristövaikutusten arvioinnissa tulee arvioida myös varikon rakentamisen aikaiset melu, tärinä ja pöly-/ilmanlaatuvaikutukset sekä niiden ehkäisyyn tarvittavat toimenpiteet. Huomiota tulee kiinnittää huomiota myös rakentamisen aikaisten kuljetusten melu- ja pölyvaikutuksiin.

Ilmasto

Arviointiohjemassa todetaan, että hanke tukee julkisen liikenteen käyttöä ja siten tukee ilmastotavoitteita, mutta aiheuttaa päästöjä rakentamisen ja hiilinielujen menetyksen seurauksena. Arviointiohjelmassa vaikutukset ilmastonmuutokseen on alustavasti tunnistettu ei merkittäviksi.

Vantaan hiilineutraalisuustavoite pitää sisällään alueen luonnollisten hiilinielujen ja -varastojen vaalimisen ja vahvistamisen. Vaihtoehto 1 sijoittuu metsäalueelle, joka toimii tällä hetkellä hiilinieluna ja -varastona. Vaihtoehto 2 sijoittuu pellolle, joka on lievä hiilivarasto ja lievä päästölähde. Hankkeen rakentamisen aiheuttama maankäytön muutos aiheuttaa pysyvän hiilinielun menetyksen ja vaikuttaa mahdollisesti Vantaan päästötavoitteen saavuttamiseen, joten vaikutukset maankäyttösektorin hiilivarastoon ja hiilitaseeseen tulee arvioida. Arvioinnissa tulee

hyödyntää tuoretta HSY:n laatimaa selvitystä ja sen paikkatietoaineistoa (Pääkaupunkiseudun hiilitaseselvitys, HSY 2026).

Hankkeella on mahdollinen myönteinen seudullinen vaikutus liikkumisen päästöjen vähentämiseen joukkoliikenteen kehittämisen kautta. Se ei kuitenkaan poista rakentamisesta aiheutuvien päästöjen merkitystä. Arviointiohjelmassa todetaan, että ”rakentamisvaiheessa päästöjä pyritään hillitsemään aktiivisesti vähähiilisillä materiaaleja menetelmävalinnoilla”. Tämän väittämän tueksi tulee ympäristövaikutusten arvioinnissa tunnistaa, mistä rakentamisen osa-alueista aiheutuu merkittävimmät elinkaaripäästöt, jotta vähähiiliset materiaalivalinnat kohdennetaan vaikuttaviin osa-alueisiin. Lisäksi vaihtoehdoissa 1 ja 2 rakentamisen tarve ja olosuhteet ovat keskenään erilaiset, mikä korostaa tarvetta elinkaaren hiilijalanjäljen arvioinnille. Vaihtoehtojen perustamisolosuhteet poikkeavat toisistaan, ja vaihtoehdossa 2 rakentamisen määrä on oletettavasti suurempi yhdys- ja kääntöraiteiden vuoksi. Vaihtoehdossa 0 taas vältyttäisiin uudisrakentamiselta, mutta mahdollisesti merkittävästi heikennettäisiin joukkoliikenteen edellytyksiä pitkällä aikavälillä ja siten päästötavoitteiden saavuttamista.

Ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Arviointiselostuksessa tulee arvioida ihmisten elinolosuhteiden ja viihtyisyyden osalta varikkoalueen ja siihen liittyvien raide- ja liikennealueiden valaistuksesta lähiasutukselle aiheutuvat vaikutukset. Arvioinnissa tulee kiinnittää erityistä huomiota ympärivuorokautisen toiminnan edellyttämään yöaikaiseen valaistukseen, valon suuntautumiseen lähellä sijaitseviin asuinrakennuksiin sekä mahdolliseen häikäisyyn ja asumisolosuhteita heikentävään valohaittaan. Suunnittelussa tulee esittää keinot tarpeettoman ympäristöön suuntautuvan valon ehkäisemiseksi.

Lisäksi arviointiselostuksessa tulee arvioida varikon toimintaan liittyvien kemikaalien käsittelyn ja varastoinnin sekä mahdollisten häiriö- ja onnettomuustilanteiden vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen (sis. terveysvaikutukset). Tarkastelussa tulee huomioida muun muassa kemikaali- ja polttoainevuodot, tulipalot ja savukaasut sekä sammutus-, hule- ja muiden haitta-aineita sisältävien vesien kulkeutuminen ympäristöön. Arvioinnissa tulee kuvata, voiko näistä tilanteista aiheutua terveyshaittaa lähialueen asukkaille tai vaikutuksia talousveden laatuun, sekä esittää keskeiset keinot terveyshaittojen ennalta ehkäisemiseksi.

Hankkeen edellyttämät luvat

YVA-ohjelmassa esitetään yhteenveto hankkeen mahdollisesti edellyttämistä luvista ja päätöksistä. Varikkoalueen rakentamiseen kuuluu laajamittainen louhinta ja louhitun kiviaineksen murskaus, jotka voivat edellyttää ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaista ympäristölupaa tai meluilmoitusta. Rakentamisen yhteydessä irrotettujen ainesten ottamiseen ja hyödyntämiseen ei tarvita maa-aineslain (555/1981) mukaista lupaa, jos toimenpide perustuu viranomaisen antamaan lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan. Maanrakennustoimintaan liittyvä louhinta ei sellaisenaan edellytä myöskään ympäristölupaa, ellei luvalle ole muita ympäristönsuojelulaissa

säädettyjä perusteita. Ympäristöluvan sijaan louhinnasta voi olla tarpeen tehdä ympäristönsuojelulain 118 §:n mukainen meluilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Louhinnan ja muiden toimintojen meluilmoitusvelvollisuudesta määrätään Vantaan kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 10 §:ssä. Hankealueen mahdollisesta pilaantuneesta maasta on tehtävä ilmoitus Lupa- ja valvontavirastolle.

Vähintään 50 päivää kestävä kiviaineksen murskaus edellyttää aina ympäristölupaa riippumatta siitä, liittyykö toimintaan louhintaa. Lupahakemuksen ratkaisee lähtökohtaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, ellei toimivalta kuulu ympäristönsuojelulain 27 §:n tai 34 §:n perusteella Lupa- ja valvontavirastolle. Alle 50 päivää kestävästä murskauksesta on tehtävä meluilmoitus.

Varikkoalueen ympärille on suunniteltu penkereitä tukemaan ja vakauttamaan maaperää sekä estämään eroosiota. Jos penkereisiin sijoitetaan jätteeksi luokiteltavaa ainesta, on haettava ympäristölupaa, ellei kyse ole ympäristönsuojelulain 32 §:n tarkoittamasta poikkeuksesta. Luvan ratkaisee jätteen määrän ja laadun perusteella joko Lupa- ja valvontavirasto tai kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Toimivallasta säädetään jäteasetuksessa (VNa ympäristönsuojelusta 713/2014, 1 §).

YVA-ohjelman mukaan hankkeessa putkitetaan tai siirretään purouomia. Toimenpiteisiin tulee hakea vesilain (587/2011) mukaista lupaa. Vesilain 3 luvun 2 §:n kohdan 8 mukaan vesitaloushankkeella on oltava Lupa- ja valvontaviraston lupa, jos se voi muuttaa vesistön asemaa, syvyyttä, vedenkorkeutta tai virtaamaa, rantaa tai vesiympäristöä, ja tämä muutos vaarantaa puron uoman luonnontilan säilymisen. Hankkeella saattaa olla myös vaikutusta luonnontilaisten noron ja lähteiden luonnontilan vaarantumiseen. Vesilain 2 luvun 11 §:n mukaan luonnontilaisen lähteen luonnontilan vaarantaminen on kielletty. Lupa- ja valvontavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen säädetystä kiellosta, jos noron tai lähteen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu.

KAUPUNKIYMPÄRISTÖLAUTAKUNNAN LUPAJAOSTO